

СТАНОВИЩЕ

от

**Проф. д-р Поля Голева
ПУ „Паисий Хилендарски”**

относно

**присъждане на научната степен „доктор по право” по научна
специалност 3.6. (Гражданско и семейно право – търговско право)**

на

Александър Духомиров Минев

на тема

„Отношенията между органите в акционерното дружество”

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед Р8/236 от 15.04.2016 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски” съм назначена за резервен член на научното жури за присъждане на научната степен „доктор по право” на Александър Минев. Поради оттеглянето на един от редовните членове – доц. Таня Йосифова поех задължението да напиша становище по горепосочения дисертационен труд.

От важно значение за успешното представяне на настоящия дисертационния труд е сполучливият избор на темата. Смятам, че докторантът се е справил с тази задача отлично. Темата е дисертателна в три направления – новост, актуалност и точност. Темата на дисертацията не е нито твърде тясно, нито твърде широко определена.

Темата е актуална не само у нас, но и в световен мащаб. Проблемът за разпределението на функциите и отговорностите, за взаимоотношенията между органите на акционерното дружество все още не е решен окончателно и прецизно в нито една държава и продължава да се дискутира в научните среди. Поради това би могло да се очаква с представената работа авторът да даде своя принос при решаването на този проблем.

Положителен момент в дисертацията е изричното и ясно дефиниране на въпросите, на които докторантът ще търси отговори в своето изследване. Предмет на разглеждане е не самото управление, не и отделен орган или органи, а взаимоотношенията между тях и най-вече контрола, който те си оказват взаимно. С други думи дисертацията обхваща един сегмент от голямата тема за управлението на акционерното дружество.

Друго положително качество е, че изследването се базира не само на описание на българската правна уредба, а и на регламентациите в развитите държави – САЩ, Англия, Германия. Това обстоятелство го превръща в ценно сравнителноправно изследване. Основната задача на докторанта е да представи преимуществата и недостатъците на двете известни в света системи на управление на акционерно дружество – монистичната и дуалистичната и да установи ефективността от тяхната приложимост. Всеобхватността на труда се допълва още и от историческия преглед на отделните правни системи. Темата се разгръща както в пространството, така и във времето. По този начин се проследява едновременно историческото и сравнителноправното развитие. Използваният научен подход е много сполучлив, имайки предвид обстоятелството, че българската правна уредба е конструирана от отделни късчета на съществуващите системи на управление на акционерното дружество.

Следва да се отчете и огромната литература, която е съобразена при написване на дисертацията. Авторът показва задълбочени знания по въпросите на управлението на акционерното дружество в едни от най-развитите държави в света. Работата е написана интересно, на точен юридически език, с добро познаване на икономическата страна на изследваните проблеми. Една от най-големите ценности на труда е систематизираното представяне на богатата информация относно управлението на акционерното дружество, почерпена основно от произведения на немски, английски, американски и български автори, които съвсем коректно са цитирани под линия. В този смисъл съществен принос на дисертацията е пълното и представено по достъпен начин на характеристиките на двете системи на управление на акционерното дружество – на техните положителни и негативни страни.

Дисертацията има и важно практическо значение. Отношенията между органите на управление са анализирани в светлината на ефективността на всяка от приложимите в исторически контекст системи – управление с преобладаващо участие на държавата, система с господстващ контрол върху мениджерите, система, която дава повече права на акционерите и други. Правилно се изтъква, че най-важният въпрос в управлението на акционерното дружество е да се обезпечи надзор върху управителния орган и да се намери най-точният баланс между интересите на общото събрание на акционерите и интересите на другите органи на управление, да се обезпечат съдебни средства за защита на малцинствените акционери и прозрачност в управлението,

решаването на конфликта между собственост и управление – между акционери и мениджери.

Авторът е много критичен в своя анализ. Той е критичен и към правото на САЩ, на Англия и на Германия, но най-вече към българския ТЗ. За съжаление критиката се прави от позициите на икономиката и социологията, но не и на правото. Критичният поглед на докторанта е общ и обхваща глобалните проблеми, а не конкретните и не съвсем приятни за задълбочаване на анализа проблеми на отделните детайли на уредбата.

Липсват конкретни предложения за усъвършенстване на ТЗ в частта му, посветена на управлението на акционерното дружество и на ЗППЦК. Извън вниманието на автора е догматичният анализ на отделните правни средства за контрол и търсене на отговорност от членовете на управителните органи. Не е достатъчно те само да се изброяват и да се описват, а и да се определи тяхната правна същност. Аристократично авторът хвърля орлов поглед върху нещастната ни правна уредба, но отказва да ѝ помогне и тя да се оправи. След като чуждестранното право предлага рационални и многообразни начини на контрол и въздействие върху директорите, щеше да бъде полезно, ако в работата се изрази становище по въпроса, дали те не биха могли да намерят място и у нас и до какви последици би довело това. По този начин дисертацията щеше да излезе от руслото на бизнес мениджерското инженерство и да се потопи в мътните води на правото.

Понякога се обърквам с номерацията на точките – освен букви на кирилица, се използват и на латинеца, дори и на гръцката азбука. Защо ли?! Губи се връзката между отделните точки – напр. с. 70 – т. В, с. 72 – т. (aa), не е ясно какво се изяснява в тези точки. В работата се говори за богата съдебна практика по обсъжданите въпроси в САЩ и Англия, но за съжаление, не се споменава нищо за нея.

В работата преобладава дискрептивният подход. Така напр., описват се Комисията за финансов надзор, Националният кодекс за корпоративно управление, но това не допринася за задълбоченото изясняване на едностепенната система на управление. Слаб и недостатъчно задълбочен е анализът на приликите и разликите между българската и монистичната система в САЩ и Англия. При разглеждане на интересния ейджънси – проблем авторът отново взаимства наготово теории от икономисти, без да се задълбочи в правната същност на проблема. Самият той признава, че не е възможно тези проблеми да се изследват без социални, икономически и морални

фактори, но след като те вече са изследвани, би било добре на тази база да бъдат разгледани правните средства за решаване на този конфликт.

Смятам че е от важно значение разглеждането на с. 146 и сл. на правните средства – влияние на общото събрание, изключване на директори в САЩ и Англия, но отново авторът се ограничава само с описателност, без не се осмелява да надникне по-дълбоко в тези процеси. Затова ценността на дисертацията остава на ниво информиране – тя ни дава представа за различните механизми на въздействие върху директорите в САЩ и Англия, но самите механизми са само посочени, а не и изследвани. Според мене по-сполучлива би била друга структура – всеки правен способ за решаване на конфликта между мениджери и акционери да се подложи на самостоятелен анализ на фона на богатата акционерна практика в САЩ и Англия, за да се види, кои механизми биха били най-подходящи за националното ни право. С други думи, авторът е събрал от цитираните чуждестранни книги ценен материал, който обаче не е достатъчно обработен и не са извлечени най-ценните съставни части от него, за да могат да послужат за усъвършенстване на бедната правна уредба на монистичната система на управление у нас. Положителното на работата е че е събран внушителен сравнителноправен материал, съставляващ около $\frac{3}{4}$ от цялата дисертация и през неговата призма е разгледано българското право. Положително е констатирането на множество пропуски и слабости в българската правна уредба. На с. 183 силно са препоръчани законови промени, но за съжаление авторът не ги предлага. Изложението на българската правна уредба и посочването на някои съдебни решения е най-доброто място в научното изследване, но то като че ли остава недовършено.

Оценявайки цялостно дисертационния труд, в който авторът демонстрира знания и умения за научно изследване, смятам, че той изпълнява съответните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което препоръчвам на Александър Духомиров Минев да се присъди научната степен „доктор по право.

20.05.2016 г.

Подпис:

(проф. д-р Поля Голева)